

Tizenharmadik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Blagoevgrad (Bulgária), 2015. július 20.–24.

A csapatverseny feladata

Dél-Afrikát járta egy turista, és egyszer úgy esett, hogy egy bizonyos dokumentumot észak-szotó nyelven kellett kitöltenie. Bár ő egy szót sem tudott azon a nyelven, könnyen kitalálta, mit jelent ez:

Nomoro ya phaspoto: ('útlevélszám')

Aterese ya emeile: ('e-mail cím')

De ezt nem értette meg:

Leina, sefane:

Naga:

Letšatšikgweri la matswalo:

Bong:

Batswadi:

Mma:

Tate:

Bana:

Mmala wa mahlo:

Sajnos tolmács nem állt rendelkezésre, csak az észak-szotó nyelv egy értelmező szótára. Lám, mit talált benne a turista:

mma	<i>motswadi wa ka wa mosadi, yo a mpelegego</i>
tate	<i>monna yo a ntswetšego</i>
bong	<i>sepharologanyi seo se šupago gore motho goba phoofolo ke monna goba mosadi</i>
matswalo	<i>letšatši le kgweri tšeo motho a belegilwego ka tšona</i>
naga	<i>lefase leo le arotšwego la go ba le batho ba bantši, leo le nago le mmušo wo o lego ka fase ga taolo ya presitente le bathuši ba gagwe; naga e šomiša tšhelete ya go fapana le ya dinaga tše dingwe</i>
mmala	<i>ponagalo ya selo yeo gantši e ka tšwelelago gabotse ge e le mosegare ka lebaka la mahlasedi a letšatši, selo seo se ka bonagala e le se se hubedu, tala, tšhweu bjalobjalo</i>
mahlo	<i>dikgokolwana tše pedi tša bošweu le boso tšeo di lego sefahlegong ka godimo ga nko, di šoma go lebelela le go bona</i>

Eleinte ez nem sokat segített. De a turista tovább lapozgatta a szótárt és még néhány szócikkett olvasott:

Basotho	<i>batho ba Afrika Borwa bao setlogong sa bona ba tšwago nageng ya Lesotho, bao ba bolelago Sesotho sa Borwa bjalo ka polelo yeo ba e antšego letsweleng</i>
beke	<i>lebaka la go bopša ke matšatši a šupago</i>
bona	<i>go diriša mahlo go lebelela</i>
iri	<i>lebaka la nako la go bopša ke metsotso ye masometshela</i>
kgwedi	<i>lebaka le le bopšago ke dibeke tše nne go iša go tše hlano</i>
leina	<i>lentšu goba sehlopha sa mantšu seo se fiwago le go relwa motho gomme a bitšwa ka lona</i>
lekgolo	<i>nomoro ye kgolo ya go bopša ke masome a lesome</i>
lesome	<i>nomoro ye nnyane ye e fetago senyane, ya go bopša ke ge go hlakanywa senyane le tee</i>
letšatši	<ol style="list-style-type: none"><i>lebaka la nako la go bopša ke diiri tše masomepedinne</i><i>polanete ye kgolokgolo ya nkgokolo ya mahlasedi a phišo ye ntši selemo, yeo e rotogago bohlabela mesong ya phatša leratadima go ya bodikela, ge e se gona e ba leswiswi</i>
metsotso	<i>lebaka la nako la go bopša ke metsotswana ye masometshela</i>
monna	<i>motho wa bong bja botona</i>
monwana	<i>setho sa mmele seo se lego seatleng goba leotong, sa dinokonoko sa go otloga, gantši se šoma go swara</i>
morwa	<i>ngwana wa mošemane</i>
morwedi	<i>ngwana wa mosetsana</i>
mosadi	<i>motho wa bong bja botshadi</i>
mošemane	<i>ngwana wa bong bja botona</i>
mosetsana	<i>ngwana wa bong bja botshadi</i>
motswadi	<i>mosadi goba monna yo a nago le ngwana goba bana</i>
ngwaga	<i>lebaka la dikgwedi tše lesomepedi</i>
ngwedi	<i>selo sa nkgokolo seo se bonagalago bošego leratadimeng seo se tlišago seedi se segolo lefaseng, se hlatha mabaka a kgwedi</i>
nkgokolo	<i>sebopego sa go raretša seo se swanago le kgwele ya maoto, kenywa ya tamati, namune, bjalobjalo</i>
nne	<i>nomoro ye nnyane ye e fetago tharo, ya go bopša ke ge go hlakanywa tharo le tee</i>
pedi	<i>nomoro ye nnyane ye e fetago tee, ya go bopša ke ge go hlakanywa tee le tee</i>
seatla	<i>setho sa mmele seo se lego mafelelong a letsogo sa mphaphathi sa menwana, se šoma go swara</i>
sefane	<i>leina le tee leo maloko ka moka a lapa a le šomišago</i>
šupa	<ol style="list-style-type: none"><i>go emišetša letsogo pejana mola monwana o lebile pele ka nepo ya gore motho a bone seo se nepiwago goba seo go bolelwago ka sona</i><i>nomoro ye nnyane ye e fetago tshela, ya go bopša ke ge go hlakanywa tshela le tee</i>
tšhelete	<i>silibera le koporo tša nkgokolo goba pampiri yeo e ngwadilwego ya khutlonne, yeo e šomišwago go reka dilo, yeo e lego bohlokwa kudu ekonoming ya naga</i>

Ezután már mindent ki tudott tölteni.

A turista ezután érdeklődni kezdett az északi szotho nyelv iránt és rájött, hogy most már több szó jelentését érti:

koko	BONA <i>makgolo, rakgolo</i>
makgolo	<i>mmagotate goba mmagomma</i>
rakgolo	<i>tatagotate goba tatagomma</i>
setlogolo	<i>ngwana wa ngwanake</i>
kgaetšedi	<i>ngwana wa batswadi ba ka wa mosetsana goba wa mosadi</i>
moratho	<i>ngwana wa mmago, e ka ba wa mosetsana goba mošemane</i>

- (a) Miután a turista mindent kitöltött, a tisztviselő, aki átvette az iratokat, valami olyasmit mondott neki, hogy „**Šupa ka monwana šupa**”. Eleinte a turista nem tudta, mit akarnak tőle. De amikor megmutatták neki, a turista megértette, mi a kapcsolat a **šupa** szó két értelme között. Magyarázzák el azt a kapcsolatot!
- (b) Hogyan értelmezi a **tharo** szót ez a szótár?
- (c) Mit tudnak mondani a **lekgolo** szó eredetéről?
- (d) Szerkesszenek egy észak-szotó–magyar kétnyelvű szótárt és észak-szotó nyelvtant, annyira teljeseket, amennyire ez a csapatfeladat adatai lehetővé teszik!

⚠ Az észak-szotó nyelv a niger-kongói család bantu ágába tartozik. Ez az egyike a 11 hivatalos nyelvnek a Dél-afrikai Köztársaságban, ahol kb. 4,6 millió ember beszéli anyanyelv-ként.
—*Borisz Iomdin*

Magyar szöveg: Iván Derzsanszki.

Sok szerencsét!